

PROSPERITA V DOBĚ DIGITÁLNÍ REVOLUCE ekonomické nástrahy ICT

Technologický vývoj, jenž nahrazuje práci kapitálem, po celou dobu dějin znamenal stimul přinášející blahobyt. Kdykoliv totiž byla nějaká technologie zvládnuta tak, že se stala substitutem lidského konání, uvolněné fyzické a mentální kapacity mohly být přesměrovány k tvorbě nových hodnot. Tato praxe, jíž můžeme připsat třeba přeorientování se ze zemědělství na průmyslovou výrobu a později na služby, však i přes své nezpochybnitelné úspěchy může vyvolávat obavy. Co když totiž existuje hranice, která je relativně nepřekročitelná a ustavit nový robustní sektor hospodářství už v jistém bodě prostě nepůjde? Může takto dojít k tomu, že většina lidstva bude chycena v pasti mezi hradbami étosu kapitalismu a postupujícím technologickým vývojem?

V momentě, kdy se naší všeobecnou technologií staly výpočetní stroje a jejich sítě, takováto eventualita bohužel nabrala poněkud jasnější kontury. Při uznání určitých premis jsou to totiž právě některé z esenciálních vlastností ICT, jež při střetu s mechanismy současného tržního hospodářství výše popsaný scénář implikují. Hrozí lidstvu masová nezaměstnanost a útlak ze strany extraktivních institucí? A pokud ano, jaké kroky by takovýto scénář mohly odvrátit?

ICT dokáže nahradit práci kapitálem i v sektoru služeb. Výsledek tohoto se navíc snadno může stát předmětem nerivalitní spotřeby. Prostor pro nabídku práce se bude zmenšovat a celkový objem hospodářství taktéž.

Nahrazení práce kapitálem znamená cenový pokles. Pokud klesnou ceny, otevře se nový prostor pro útraty. Zde volná práce najde uplatnění.

Sítě ruší faktor geografické ochrany a iniciují vznik trhů superhvězd, kde vítěz bere vše. S tímto přichází nerovnoměrné rozložení příjmů, jež se otiskne i na společenské stratifikaci.

Pokud dochází k celkovému růstu blahobytu, mluvit o nerovnoměrném rozložení bohatství není příliš relevantní.